

L'HORT AL BALCÓ (i 3)

Els aliats de l'hort (cicles lunars, animals col·laboradors i plantes)

MARINA ANTÚNEZ

Arribem a l'últim capítol de *L'hort al balcó*. Avui ens dediquem a explicar-vos quins són tots aquells éssers o elements naturals que ens poden ajudar a tenir un hort sa i productiu, sense malmetre l'harmonia amb la natura. Aquest punt és fonamental per entendre que tots els qui formem part d'aquesta planeta som, si no imprescindibles, importants. Els éssers vius que ens envolten, i fins i tot la lluna, lluny de ser considerats enemics del nostre hort, poden ser els nostres aliats per tenir èxit.

Cicles de la lluna. La intensitat de llum que reflecteix la lluna sobre la terra té una gran influència sobre la vida dels éssers vius. I també influencia el nostre hort a la ciutat, tot i que no estigui instal·lat sobre terra, sinó en testos, jardineres i taules de cultiu. En el cas de les plantes, des de ben antic es creu que la lluna, quan és plena, afavoreix els fruits i les llavors. Però com actua la lluna sobre les nostres hortalisses? Doncs ara mateix us donem algunes pautes que us poden ajudar. El quart minvant s'associa a l'arrelament i al treball d'aireig de la terra. La lluna nova estimula les fulles i és convenient no remoure la terra mentre hi hagi aquest cicle lunar. La lluna creixent estimula el creixement vertical de les plantes i, just abans de la lluna plena, la floració.

Què els passa a les plantes durant cada cicle lunar? Quan hi ha lluna creixent la planta tendeix a absorbir aigua. Si en aquest moment es fertilitza el sòl augmenta el rendiment de la collita però minva la salut dels productes, ja que estan més inflats d'aigua. Per tant, són més susceptibles d'agafar malalties. En el període de lluna minvant es produeix l'efecte contrari: la planta s'estructura i la collita és menor però la seva salut i vitalitat estan reforçades. Per això, intentarem sembrar en quart minvant, si el que volem és afavorir la humitat del sòl en època de sequera.

Adobs orgànics. Tots som conscients que, de tant en tant, hem d'afegir nutrients a la terra, ja sigui en un hort extens com en el nostre en torretes i jardineres. Abans, però, hem de fer èmfasi en el fet que calen menys nutrients dels que nosaltres hi posaríem. Com en les persones, si una aspirina es pren només de tant en tant segur que farà més efecte. El mateix els passa a les hortalisses. Si tenim un sòl sa i renovat, probablement les plantes ja tindran tot el que necessiten. El problema que tenim els que cultivem a casa és que, quan reguem i perdem l'aigua per sota, també estem netejant el substrat de nutrients. Per això hem d'estar una mica més atents al tema de l'adob, ja que és el que mengen les nostres hortalisses.

Les plantes necessiten, bàsicament, tres components químics: nitrogen, fòsfor i potassi. La majoria dels adobs que trobareu especifiquen la composició amb els símbols químics, o sigui N (nitrogen), P (fòsfor) i K (potassi), acompanyats d'un percentat-

Compostador (a dalt) i un cuc de Califòrnia (a baix)

ge que varia segons la marca comercial i la finalitat per a la qual està dissenyat l'adob. Un 12-12-12 és el que se'n diu un adob equilibrat. És a dir, que porta la mateixa quantitat de nutrients de cada un dels components químics. Un 5-5-12 porta més potassi que nitrogen i fòsfor.

El nitrogen contribueix al desenvolupament vegetatiu de les parts aèries de la planta. És molt necessari a la primavera, però cal distribuir-lo sense excessos ja que aniria en detriment de les flors i els fruits. El fòsfor reforça la resistència de les plantes i ajuda al desenvolupament radicular. El potassi afavoreix la floració i el desenvolupament dels fruits. És clar, però, que les plantes també necessiten altres nutrients, no només aquests tres. Concretament, n'hi ha 13 de necessaris: nitrogen, potassi, fòsfor, sofre, magnesi, ferro, bor, clor, calci, coure, zinc, manganès

i molibdè. El que passa és que la resta els necessita en menys proporció i per això els adobs sempre es classifiquen segons el N-P-K.

Hem de recordar, doncs, que al començament del cultiu no ens pot faltar nitrogen, que el fòsfor ajuda que creixin les verdures i facin bones arrels i que el potassi ens ajudarà a obtenir més flors i a desenvolupar els fruits.

Les restes vegetals domèstiques també són plantes que ens poden ajudar al nostre hort. En podem treure l'adob. Podem distingir dos sistemes de compostatge dels aliments, el vermicompostador i el compostador. En un compostador, la matèria orgànica es va descomponent gràcies a la feina d'una sèrie de bacteris i fauna animal. De fet, un compostador no és ni més ni menys que el femer de tota la vida, aquella pila de residus orgànics que podem veure encara en alguns camps o cases rurals. En el vermicompostador, el treball de descomposició el fan els cucs que hi viuen, menjant-se tot allò que hi aboquem. S'anomenen cucs de Califòrnia i són, de fet, aquells cucs que hem vist alguna vegada si hem tingut ocasió de treballar un tros d'horta. L'avantatge del vermicompostador és que els cucs ens ajuden a fer un treball més ràpid de descomposició. Si tenim poc espai, doncs, o poca quantitat de restes orgàniques, sempre serà molt més recomanable l'ús del vermicompostador.

Animals col·laboradors. No només els cucs de compostatge o les restes vegetals són aliats del nostre hort. També ho són les marietes i les seves larves, perquè són devoradores de pugons, cotxinilles i altres insectes. També controlen l'oïdi ja que es mengen les espores. Les libèl·lules i els pregadéus (*Mantis Religiosa*) també són devoradors d'insectes i petites erugues. També s'alimenten d'insectes els dragons i les sargantanes. Les xinxes són predadores de pugons i àcars (tenen una trompa que els perfora i succiona). Els escarabats negres (estafilínids) s'alimenten de bavoses i petits insectes. Les tisorettes són caçadores nocturnes de petits insectes, també poden menjar plantes, fruits i flors. Els ratpenats s'alimenten de papallones, aranyes i mosquits. Els eriçons s'alimenten de caragols, cucs i erugues de terra. Els centpeus s'alimenten de petits insectes del sòl.

Plantes beneficioses. Hem vist que hi ha certs animals que són beneficiosos per al nostre hort. També ho són algunes plantes que, prèviament tractades, actuen com a remeis naturals eficaços per tractar fongs i plagues i que, alhora, ens ajuden a ser respectuosos amb el medi ambient. Els tractaments més usats són: *Sabó potàssic* - Actua per contacte. Resseca el cos de les aranyes i dels seus ous. Hi ha diferents preparacions al mercat que són el mateix producte però ja preparat. A la barreja amb el sabó s'hi afegeix una cabeça d'all aixafada i es deixa 10 dies a sol i serena. El preparat resultant és increïblement eficaç.

Oli de nim - Díficilment elimina la plaga però els dificulta molt la reproducció. Hi ha qui l'aplica en l'aigua de reg perquè la planta l'assimila i el té dins actuant durant un temps.

Purí d'ortiga - És un mètode molt eficaç contra l'aranya roja. Però, atenció, perquè és un purí molt ric en hidrogen i això afavoreix la reproducció d'altres malalties. S'ha de tirar en petites quantitats i sovint.

Els cicles lunars

Pelitre - És un extracte natural dels crisantems que sembla funcionar molt bé però cal ser constant. Si l'apliquem unes dues vegades per setmana en podem veure els resultats i la planta ens ho agrairà

Rotenona - És un altre insecticida natural. Hi ha molta gent que no el fa servir perquè també destrueix part del que s'anomena "fauna útil" (o sigui, altres insectes que ens poden resultar beneficiosos). Malgrat tot, el seu ús moderat també elimina plagues.

Després d'aquesta breu aproximació a la lluna, als adobs orgànics, als animals col·laboradors i a les plantes beneficioses per al nostre hort, ja podem decidir-nos a fer realitat el nostre petit somni. Els resultats, com ja dèiem al primer capítol, són espectaculars. Tindreu al plat unes verdures que han nascut, crescut, florit i produït fruit davant vostre. El premi més gran, però, serà redescobrir els sabors de les verdures mediterrànies, les que fa mil·lennis que alimenten les nostres societats. Esperem que de tot plegat n'hagueu pogut treure profit i que, sobretot, us engresqui a passar de la teoria a la pràctica ben aviat.